

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Β'.

Τιμωρία γυναικῶν. — Νεράιδες καὶ μοναχοί. —

Ἄλλοτε καὶ νῦν. — Κελλία καὶ Σκήται.

— Αἱ ῥωστικαὶ προπαγάνδαι. — Ὁ
Πύργος τῆς Πουλχερίας.

Ὁ ὁδηγός μου μετὰ τὴν οἰκειότητα, ἣν λαμβάνουσιν εἰς ὅλον τὸν κόσμον οἱ κούρεῖς καὶ οἱ ὁδηγοί, ἐθεώρησε καλὸν νὰ μὴ με ἀφήσῃ εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ ἐπαγωγοῦ θεάματος, ἀλλὰ μοὶ διηγείτο τὰς ἱστορίας τῶν μερῶν, δι' ὧν διηρχόμεθα. Ἐδῶ κυρία τις Ἀγγλίς κατὰ τὸ 1840 παρεφρίνησε, διότι ἐξῆλθε τοῦ πλοίου παρὰ τὰ ἀγιορειτικὰ νόμιμα, τὰ ἀπαγορεύοντα τὴν πικρουσίαν γυναικὸς ἐν τῷ Ἅγιῳ Ὄρει. Ἡ ἱστορία αὕτη εἶνε τραγικὴ ὅσον καὶ πραγματικὴ. Ἀγγλοὶ ἀρχαιολόγοι πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐξῆλθον μετὰ τινος κυρίας εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος. Οἱ μοναχοὶ ἀπεπειράθησαν νὰ τοὺς ἐμποδίσωσιν, ἀλλὰ δὲν ἀντέταξαν βίαν, οὗτοι δὲ ἐλαχίστην δίδοντες προσοχὴν εἰς τὰς διατάξεις τῆς ἀγιορειτικῆς πολιτείας ἠκολούθουν τὸν δρόμον τῶν. Ἀλλὰ πρὸ τοῦ χεῖλους τοῦ κρημνοῦ ὅν εἶχον ἐμπρὸς μου, ἡ κυρία ἀλλοφρονήσασα ἤρξατο ἀπαγγέλλουσα στίχους τοῦ Βύρωνος καί, πρῶτον οἱ συνοδοὶ αὐτῆς ἀντιληφθῶσι τι, ἐρίφηθι εἰς τὸ βάραθρον.

Τοῦτο θεωρήθη ὡς θεία τιμωρία πρὸς τοὺς παραβάτας τῶν ἀγιορειτικῶν διατάξεων. Ἀλλ' ὅχι μόνον Ἀγγλίδες ὑπέστησαν τοιαύτην τιμωρίαν. Ὁ ὁδηγός μου ὅστις ἐγνώριζεν ὅλας τοῦ εἶδους τούτου τὰς ἱστορίας, μοὶ διηγήθη ὅτι καὶ τις κυρία Ῥωσὶς καταπέισασα τὸν μοναχὸν ἀδελφόν τῆς νὰ τὴν λάβῃ μετ' ἐκυτοῦ εἰς Ἅγιον Ὄρος μετημφισμένην, δεινὰ ἔπαθεν. Ὁ ἀδελφὸς τῆς εἰρημένως κυρίας συνενοήθη μετὰ τινος φίλου του διακόνου ἐν τῇ μονῇ τοῦ Βατοπεδίου, καὶ τὴν μετέφερον ἐνδεδυμένην ὡς μοναχὴν εἰς τὴν μονὴν ταύτην, ἀλλὰ τὴν μὲν νύκτα καὶ οἱ τρεῖς εὐρέθησαν νεκροί, περὶ δὲ τὴν χαυνογὴν πυρκαϊὰ ἐκραγεῖσα εἰς τὴν μονὴν ἀπετέφρωσε μέγα μέρος αὐτῆς.

Αἱ διηγήσεις αὗται τοῦ ὁδηγοῦ μου δὲν ἠδύναντο νὰ με ἀποσπάσωσιν ἀπὸ τὰς πέριξ καλλονάς, ἃς σπανίως δύναται τις νὰ ἴδῃ συγκεντρωμένας ἐν τόσῳ περὶ ὁρισμένῳ χώρῳ. Ὅ,τι βλέπει τις τμηματικῶς ἐν Ἰταλίᾳ, Ἑλβετίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ Ἑλλάδι, τὸ συναντᾷ ὅμοιόν ἐν τῷ Ἅγιῳ Ὄρει. Διῆλθον μέγα μέρος τῆς βορείου καὶ τῆς μεσημβρινῆς Εὐρώπης καὶ ἀριστὸν μέρος τῆς Ἀσίας, οὐδαμῶς ὅμως εὗρον τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν λαμπρότητα τῆς ποιητικωτάτης ταύτης χερσονήσου. Τὴν θέαν τῶν βαθυσκίων τούτων δασῶν καὶ τῶν παχυρλόων λειμῶνων τὴν μαγεῖαν καθίστησι μαγευτικωτέραν τὰ ἐν μέσῳ τῶν φυλ-

λωμάτων ἀνγκύπτοντα ἐρημητήρια καὶ τὰ ἐπὶ τῶν λόφων καὶ τῶν κλιτύων ἐγκατεσπαρμένα κελλία, αἱ σκῆται καὶ οἱ ναῖσκοι, οἵτινες ὑψοῦσιν ὑπερῶς τοὺς λευκοὺς τῶν σταυροῦς. Καὶ εἰς τὰ λειβάδια αὐτά, καὶ εἰς τοὺς λόφους τούτους, διελογιζόμεν, οὐδέποτε ἠκούσθη, τὸ ἐρωτικὸν παράπονον τῆς φλογέρας, οὐδὲ ἐφάνη βοδὸσαρκος βοσκοπούλα ὁδηγοῦσα τὸ ποιμνίον τῆς, οὐδὲ ἐπλεῖξαν τὴν ἐρωτικὴν τῶν καλῶν οἱ ὁρεσίβιοι κάτοικοι οἱ διαδεχθέντες τοὺς θεοὺς τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ὥς νὰ ἐνόησε τοὺς διαλογισμούς μου ὁ ὁδηγός μου καὶ μοὶ ἐδείξε σκιερὸν τι κρησφύγετον καὶ εἶπε :

— Βλέπεις αὐτοῦ, ἀφεντικῶς. Ἐκεῖ εἶνε μιά σπηλιά καὶ ἀπὸ μέσα βγαίνουν τὴν νύκτα νεράιδες. Αὐταῖς ἦσαν μιά φορά γυναῖκες. Ἡρθαν ἀπὸ τὴν Ἑρῖσσὸν γιὰ νὰ κολάσουν τοὺς πατέρας, ἀλλὰ τῆς καταράσθηκε ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος καί, πλὴν προφθάσων νὰ μποῦν στῆς Καραϊῆς, ἐγενήκανε νεράϊδες. Τώρα ἀπὸ τὴν τρύπα τοὺς βγαίνουν μονάχα τὴ νύκτα μετὰ τὸ φεγγάρι, ἀλλ' ἅμα ἰδοὺν σταυρὸν, τρέχουν ἢ καταραμέναις καὶ κρύβονται στὴ σπηλιά τους.

Οὐδεὶς τολμᾷ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸ καταφύγιον τῶν παραδόξων τούτων νυμφῶν. Εἰς δοκιμὴν μου τινὰ νὰ χωρήσω πρὸς τὸ σπήλαιον εἶδον ἐπιμένως ἀνθιστάμενον τὸν ὁδηγόν μου καὶ ζητοῦντα νὰ με πείθῃ, ὅτι ὁ ὁλεθρὸς καὶ ἐμοῦ, ἀλλὰ πρὸ πάντων τοῦ ἡμιόνου του, δι' ὃν κυρίως ἐνδιεφέρετο, ἦτο ἀφευκτός. Οὔτε νεράϊδες ἐπιτρέπεται νὰ ἴδῃ τις εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος! Καὶ ὅμως εἰς ἀρχαίους χρόνους δὲν ἦτο μοναστικὸς περίβολος ἡ χερσονήσος αὕτη, ἀλλὰ πλούσιαι πόλεις ἤνθουν ἐκεῖ, οἷαι ἡ Σένη, ἡ Θυσσός, αἱ Κλειωναί, ἡ Ἀπολωνία, αἱ Χαράδριαι, ἡ Ὀλόφυξος καὶ τὸ Δίον. Ἐκ τῶν πόλεων τούτων οὐδὲν οὐδὲ τὸ παρχμικρὸν ἔχνος ἀπέμεινεν. Εἰς τὰς ἀγορὰς τῶν πόλεων τούτων μέγα ἐμπόριον διεξήγετο, αἱ παραλίαι ἔγεμον πλοίων καὶ ἡ βιωτικὴ πάλη λίαν ζωηρὰ ἀνεκινάτο ἐκεῖ.

Σήμερον ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ εἰκοσι μοναὶ κεῖνται ἐπὶ τῶν κλιτύων τῶν ἀπειραρίθμων λόφων. Ἐκ τούτων ἐξαρθῶνται 290 κελλία ἐγκατεσπαρμένα καθ' ἅπασιν τὴν ἑκτασιν καὶ δώδεκα σκῆται. Τὰ κελλία ταῦτα, ἀνήκοντα εἰς τὰς διαφόρους μονὰς, ἔχουσι περιοχὴν τινα γῆς καὶ κατοικοῦνται ὑπὸ τριῶν μοναχῶν. Ἐκαστον ἐκ τῶν κελλίων τούτων ἔχει τὰς ἰδίας ἀμπέλους, τὸν κηπὸν του, τὰς γαίτας του καὶ τὸν ναῖσκον του. Τα κελλία συνθησέπτατα καλοῦνται ἐπαύλεις καὶ συντελοῦσι σπουδαίως εἰς τὴν ποικιλίαν τοῦ Ὄρους, ἥτις ἐνιαχοῦ ὑπενθυμίζει πολὺ τὰ Ἀπεννίνα.

Εἰς τὰ χαρίεντα ταῦτα ἐρημητήρια κατέφυγον τόσοι τοῦ βίου ναυαγοί! Πόσας δραματικὰς ἱστορίας ἀπέκρυψαν αἱ ἐξοχικαὶ αὗται ἐπαύλεις καὶ πόσα φλογερὰ πάθη ἐντὸς αὐτῶν ἀπεσβέσθη-

σαν. Πόσαι μαρυνθεῖσαι ὑπὸ τοῦ βιωτικοῦ λιθοῦ ψυχὰι ἐδροσίσθησαν ὑπὸ τῆς προσευχῆς καὶ ἀνεζωογονήθησαν ὑπὸ τῆς ἀμολύντου αὔρας, ἥτις λικνίζει τὴν θαψιλῶς φερόμενην ἀνεμώνην καὶ τὸ κυκλάμινον!

Αἱ ἐπαύσεις αὐται εἰς πάντας τοὺς εὐτυχήσαντας νὰ τὰς ἰδῶσι καὶ νὰ διαμοιρασθῶσι μετὰ τοῦ ἐρημίτου τὸν κρίθινον ἄρτον καὶ τοὺς κυάμους του, ἀφῆκαν ἀνεξάληπτους ἐντυπώσεις. Ἄγγλος περιηγητὴς ἔχει σημειώσῃ εἰς τὸν τόμον τῶν περιηγήσεών του τὰς ἀκολουθούς γραμμάς, αἵτινες πιστῶς ἀπεικονίζουν τὸν θαυμασμὸν τοῦ ἐπισκέπτου :

«Οὐδαμοῦ εἶδον θεῶν θελκτικωτέραν τῶν μικρῶν τοῦ Ἀθωνος ἐπαύσεων. Κείμεναι αὐται εἰς τὰ πλάγια τῶν βουνῶν, ἐν τῷ μέσῳ καλλιεργημένων ἀγρῶν, συνίστανται ἐκ μικρῶν τετραγώνων πυργίσκων, μὲ μικρὸν περιτείχισμα, ὁπόθεν ὁ ἥχος τοῦ σημάντρου, προσκαλὼν εἰς προσευχὴν τοὺς ἐρημίτας, διαχέεται μελαγχολικῶς εἰς τὰ πλῆσιόν παρθένῃ δάσῃ».

Ὁ δὲ σοφὸς καθηγητὴς τοῦ ἐν Ὁξφόρδῃ πανεπιστημίου κ. Μάχκρεν συνοδοιπορῶν μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τοῦ Ὄρους, συνεχῶς ἀπὸ τοῦ ἡμιόνου του στρέφων μὲ ἐκάλει μὲ κραυγὰς ἐμφανιούσας τὸν θαυμασμὸν του, ἵνα ἴδω θαυμασίαν τινὰ τοποθεσίαν. Ὅτε δὲ μετὰ τινὰς ὥρας παρὰ πλουσίαν τράπεζαν τῆς Μονῆς τῶν Ἱερώων ἐροφῶμεν τὸ μέλαν τῆς Ἱερικοῦ νέκταρ, μοι ἔλεγεν ὅτι μόνον τὰ δάση τῆς Κεϋλάνης παρέχουσιν ἀκόμη τοιοῦτον πλοῦτον φυσικῶν καλλονῶν.

Μετὰ τὰ κελλία ἔρχονται αἱ σκήται, ἀποτελούμεναι ἐξ ὁμάδος κελλίων κειμένων πέριξ ἐκκλησίας τινὸς κοινῆς, διοικουμένων ὑφ' ἐνὸς μόνου μοναχοῦ καλουμένου Δικαίου, οὗτινος ἡ ἐκλογὴ γίνεται κατὰ πάντα Μάϊον. Καὶ αἱ σκῆται δὲ ὅπως τὰ κελλία ἐξαετῶνται ἐκ τῶν μονῶν. Τούτων μία ἡ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ἐξαετωμένη ἐκ τῆς ἐλληνικῆς μονῆς τοῦ Βατοπεδίου καὶ κατοικουμένη ὑπὸ Ῥώσων, περιλαμβάνει πολὺ πλείονας μοναχοὺς τῆς κυρίας μονῆς, διότι ἡ μὲν μονὴ τοῦ Βατοπεδίου μόλις ἀριθμεῖ 200 πατέρας, ἐνῶ ἡ σκῆτη τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου στεγάζει περὶ τοὺς ὀκτακοσίους Ῥώσους μοναχοὺς, μεταξὺ τῶν ὁποίων δύναται τις νὰ ἀνέρῃ ὑπὸ τὰ ῥάσα ἀξιοματικούς καὶ διπλωμάτας, προτιμήσαντας ἀπὸ τῆς χρυσοπαρῦφου στολῆς καὶ τῶν ἀργυρῶν πτερινιστῆρων τὸν τρίχινον σάκκον τοῦ ἀσκητοῦ.

Αἱ μοναὶ εἰσιν εἴκοσι τὴν ἀριθμὸν, ἡ τῆς Λαύρας, τοῦ Βατοπεδίου, τῶν Ἱερώων, τοῦ Χιλιανδαρίου, τοῦ Διονυσίου, τοῦ Κουτλουμουσίου, τοῦ Παντοκράτορος, τοῦ Ξηροποτάμου, τοῦ Ζωγράφου, τοῦ Δοχειαρίου, τοῦ Καρακάλου, τοῦ Φιλοθέου, τῆς Σίμωνος Πέτρας, τοῦ Ἁγίου Παύλου,

τοῦ Σταυρονικήτα, τοῦ Ἑσφιγμένου, τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος καὶ τοῦ Κωσταμονίτου.

Ἐκ τούτων μόνον ἡ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος εἶνε ῥωσικὴ, ἐν δὲ τῇ τοῦ Χιλιανδαρίου μονάζουσιν ἀναμιξ Ἑλλήνοι, Σέρβοι καὶ Μολδανοί, καὶ αἱ λοιπαὶ εἰσιν ἐλληνικαί· ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ οὐκ ὀλίγοι Ῥῶσοι καὶ Σλαῦοι. Ἐκ τῶν 7500 μοναχῶν 2850 εἰσὶ Ῥῶσοι καὶ 300 περὶπου Σλαῦοι. Ἐν τούτοις ἐν ταῖς ῥωσικαῖς μοναῖς καὶ σκήταις καθ' ἐκάστην αὐξάνεται ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναζόντων, καίτοι στενοχωροῦνται καὶ ἀσφυκτιῶσιν ἐντὸς τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος καὶ τῆς σκῆτης τοῦ Σεραίου. Ἐν Ῥωσσίᾳ προπαγάνδαι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν συσταθεῖσαι ἐξαποστέλλουσιν οὐ μόνον χρήματα, ἀλλὰ καὶ ἀπειραριθμούς προσκυνητάς, οἵτινες ἀπὸ τὰ μάλλον ἀπόκοντρα κυβερνεῖα τῆς αὐτοκρατορίας καταφθάνουσι τὴν ἄνοιξιν εἰς τὸ Ὄρος καὶ περὶ διανύουσι τὰς μακρινὰς ἀποστάσεις, οὐχὶ ὅπως θαυμάσωσι τὴν περικαλλῆ φύσιν, ἀλλ' ὅπως ἀσπασθῶσι δυσμόρφους τινὰς ἁγιογραφίας, προτιμώντες τῆς εὐδορίας τῶν λειμῶνων τὴν ὁσμὴν πατρὸς βότκας ἐν τοῖς καπηλείοις τῶν Καρυῶν, συνηθέστατα δὲ γρονθοκοποῦνται πρὸ τοῦ ἀρχονταρικίου τῶν μονῶν, ἵνα λάβωσι τὸν μέλαν ἄρτον καὶ τὰς τεταριγευμένας ἀφύας, ἃς παρέχουσι τοῖς προσκυνηταῖς αἱ μοναὶ.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς τετραώρου πορείας διηρχόμεναι μέσῳ ἀτελευτήτων δασῶν. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν συνήντων ἐπαύσεις, διέκρινον δὲ μακρόθεν μονὰς ὡς φρούρια μεσαιωνικὰ μέσῳ τῶν δασῶν ἢ ἐπὶ ἀπορρώγων βράχων. Ἐκαστῇ τῶν μονῶν τούτων ἐπαναφέρει εἰς τὸν νοῦν τοῦ ὁδοιπόρου ἱστορίας τοῦ μοναστηριακοῦ βίου, πρὸ ὀλίγων ἐκατονταετηρίδων προσελκύοντος ἐκεῖ ἡγεμόνας, στρατηγοὺς, αὐτοκράτορας, οἵτινες καταλιπόντες τὰς πορφύρας τῶν καὶ τὸν θρόνον τῶν ἡγεμόνων ἵνα λησμονήσωσι καὶ λησμονηθῶσιν, ἀλλ' ἐκεῖ ἐπίσης πόσοι ἡγεμονίδαι ἐξωρισμένοι ἐπὶ τῶν ἐρήμων ἐκείνων βράχων, ὡς κεκλεισμένοι ἐν ἰσοβίῳ εἰρηκτῇ δὲν ἐζησαν μετ' ὅλην μάταιον πόθον νὰ ἐναποθέσωσι τὰ ὅσα τῶν εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Βοσπόρου!

Πέραν ἐκεῖ πύργος ὕψηλός διασώζεται ἀκόμη, ὃν ἤγειρε καὶ κατώκησεν ἡ αὐτοκράτειρα Πουλχερία, ἀφοῦ εἰς μάτην παρεκάλετο νὰ τῆς ἐπιτραπῇ νὰ εἰσέλθῃ καὶ μονάσῃ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος. Ἐκεῖθεν δὲ βλεπούσα διηγεκῶς τὸ κάλλος τοῦ κήπου τῆς Θεοτόκου, πρὸς ὃν τὴν ὁδήγουν οἱ πόθοι τῆς ἐτελεύτησεν ἡ βασιλὶς. «Ὅλαι αὐταὶ αἱ ἱστορικαὶ ἀναμνήσεις ἐπανήρχοντο εἰς τὴν μνήμην μου, ὅτε ὁ ἡμίονός μου ἐφθανε πρὸς τὴν εἰσοδὸν τῶν Καρυῶν, τῆς μικρᾶς αὐτῆς πρωτευούσης τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὃ δὲ ὁδηγός μου κάλλιστος γνώστης τῶν σχολιῶν ὁδῶν τῆς κόμης, ἔστη πρὸ πενιχοῦ πανδοχείου, οὗτινος ὁ ξύλινος ἐξώστης ἐστέρφετο

διὰ κισσοῦ, ἐκ δὲ τῶν παραθίρων τοῦ ἐξήρχετο ὀξεῖα ὀσμὴ λιχνευμάτων, μαγικῆς ἀμφιβόλου ἰσως, ἀλλὰ μετὰ τετράωρον πορείαν κνιζούσης ἰσχυρῶς τὰ ὀσφραντικὰ καὶ γευστικὰ μου ὄργανα καὶ ὑπενθυμιζούσης μετὰ τὴν τῆς φύσεως ἀπολαυσιν καὶ ἄλλην περὶ τέραν, τὴν φθορὰν τοῦ μας σαρκίου ἀνάγκην.

(Ἐπεταῖ συνέχεια)

Ο. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΜΑΓΟΥ

Υ π ὁ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΔΩΡΗ

Συνέχεια ἴδε σελ. 57

Ὁ γὰρ Χάσσεφρατζ ἔσισε τὴν κεφαλὴν καὶ διεμαρτυρήθη μετὰ σπουδῆς λέγων, ὅτι εἶχεν ἐκφέρει τὴν γνώμην του ἀπλῶς «ὕπὸ ἔποψιν ἀντικειμενικὴν».

— Δὲν ἔχω δὲ ἀνάγκην νὰ προσθέσω, ἐξηκολούθησεν, ὅτι σὰς εὐχομαι πᾶσαν τὴν δυνατὴν ἐπιτυχίαν· ὡς ἐνδιαφερόμενος καὶ ἐγὼ ἄρκετὰ περὶ τῆς ἀρχαιολογίας εὐχομαι ἐγκαρδίως νὰ εὐδοκιμήσητε, φίλτατε κύριε Κερδίκ. Σὰς ὁμιλῶ ἀποκλειστικῶς ὡς φίλος...

— Ὡς φίλος... ἐπανελάθεν ὁ Μαυρίκιος μετὰ τινος ἐκπλήξεως.

Ναί, κύριε Κερδίκ, διότι ἀπὸ τοῦδε τρόπου ζωοῦν φιλίαν πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς τὴν ὥραίαν καὶ ἀξίεραστον ἀδελφὴν σας... μετὰ εἰλικρινοῦς δὲ θλίψεως σας βλέπω ἐπιληφθέντας ἐπιχειρήσεις τόσον ἐπικινδύνου, ἥτις πολὺ φοβοῦμαι μὴ ἀπολήξῃ εἰς ἀπογοήτευσιν... Μάλιστα εἶμαι πρόθυμος νὰ ἐνεργήσω ὑπὲρ ὑμῶν παρὰ τῇ Αὐτοῦ Μεγαλειότητι, τῷ Σάχχ... διότι ἐδῶ διὰ νὰ εὐδοκιμήσητε απαιτοῦνται χρήματα, πολλὰ χρήματα!... Ach mein Gott!... πόσα χρήματα χρειάζονται!... εἶπε τελευτῶν ὁ Γερμανὸς μὲ ἤθος εὐλαβὲς ἀνυψῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν.

— Ἐν τούτοις ἡ ὑπὸ τὸν Διελαφοῦ ἀποστολὴ εἰς Σοῦσα δὲν εἶχεν εἰμὴ μικράν τινα ἐπιχορήγησιν παρὰ τῆς κυβερνήσεως, καὶ ὁμοίως τ' ἀποτελέσματα αὐτῆς ὑπῆρξαν θαυμαστά, παρετήρησε μὲ ὕψος κᾶπως αὐστηρὸν ὁ Μαυρίκιος.

— Εἶνε ἀληθές, εἶνε ἀληθές!... ἀλλὰ πόσους κόπους, πόσους κινδύνους, πόσα παθήματα δὲν ὑπέστησαν!... Ἄ! κύριε Κερδίκ, σὰς βεβαιῶ ὅτι εἶνε σπαρακτικὸν πρᾶγμα νὰ βλέπῃ τις μίαν νέαν καὶ ὥραίαν γυναικὰ καθὼς τὴν δεσποινίδα ἀδελφὴν σας ἐκτεθειμένην εἰς τοιοῦτους κινδύνους, εἰς παρομοίαν ἐρημίαν...

Ἡ Αἰκατερίνη εἶδεν ὅτι ὁ ἀδελφὸς τῆς ἤρχιζε νὰ παρατηρῇ σχεδὸν ὀργίλως τὸν κλεινὸν Χάσσεφρατζ· οὗτος ὁμοίως δὲν ἐφαίνετο ἐννοῶν τὸ τοιοῦτο, καθόσον ἐξηκολούθει τὰς ἀτελευτήτους ὁμιλίαις, ἐξ ὧν ἐξήγετο ὅτι οὐδέποτε μέχρι τῆς

ἡμέρας ἐκείνης εἶχε συναντήσῃ νέον καὶ νεάνιδα, ἱατρὸν ἢ στρατιωτικὸν συμπαθεστέρους ἐκείνων, οὗς εἶχε τὸ εὐτύχημα κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν νὰ γνωρίσῃ.

Φανερόν ἦτο ὅμως ὅτι ἡ τοιαύτη εὐχαρίστησις δὲν ἦτο ἀμοιβαία. Ἡ οἰκειότης, αἱ ἀξιώσεις τοῦ ξένου ὡς καὶ τὸ θράσος του, προστιθέμενα πρὸς τὸ ἥκιστα ἐλκυστικὸν ἐξωτερικόν του πᾶν ἄλλο ἐπέφερον ἢ νὰ κατακτήσωσι διὰ μιᾶς τὴν εὐνοίαν καὶ τὴν συμπάθειαν τῶν ἄλλων. Ἡ ἀπρεπὴς ἀνάμιξις του εἰς τὰς ἀτομικὰς ὑποθέσεις τοῦ Μαυριολίου Κερδίκ καὶ ἡ ἐπιμονὴ του, ὅπως διδῇ συμβουλὰς, ἃς κανεὶς δὲν τοῦ ἐξήτει, συνετέλεσαν ἐπὶ μᾶλλον ὅπως ἀποξενωθῇ τῶν συμπαθειῶν πάντων.

Ἀφοῦ ἐρρόφησεν ἀναριθμήτους κυθήσκους καφὲ προσφερομένους δυσθύνως ὑπὸ τοῦ Ἀριστομένους, ὅστις ἐφαίνετο ἐμμανὴς, διότι ἀπάντα ἀνθρώπον μᾶλλον φλύαρον ἑαυτοῦ, παρεκάλεσεν ἀφ' ἑαυτοῦ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς τάφρους. Τὸν ὠδήγησαν ἐκεῖ καὶ ἤρχισε παραχρῆμα νὰ ἐξετάζῃ τὰ πάντα μετ' ἄλλας προσοχῆς, σχολιάζων, ἐπιδοκιμάζων ἢ καταδικάζων μετ' ἀταράχου ἐλευθερίας τὰ συμβαίνοντα ἐνώπιόν του, ἐπιδεικνύων ἄλλως τε ἀρχαιολογικὰς γνώσεις τοῦλάχιστον ἴσας πρὸς τὴν ἀπρεπὴ συμπεριφορὰν του καὶ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἀνατροπῆς.

Συμφώνως πρὸς τὰς χαρχηθείσας ἐπιστημονικὰς γραμμάς ὁ Μαυρίκιος εἶχε διαιρέσει τὴν ἡμέραν τῶν ἐργατῶν του εἰς τὸν τρόπον, ὥστε νὰ ἐξερευνᾷ τὸ ἔδαφος εἰς τόσα ταυτοχρόνως διαφορετικὰ σημεῖα, ὅσα ἐπέτρεπεν αὐτῷ ὁ περιορισμένος ἀριθμὸς τῶν ἐργατῶν του. Μακρὰ μαυρίζοντα χάσματα, διασχίζοντα τῆδε κακέισε τὸ ἔδαφος, ἐδείκνυνον ὅτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἐγκαταλειμμένη τάφρος, πᾶσαι ὁμοίως αὗται συνέπιπτον ὡς εἰς τὸ αὐτὸ κέντρον, εἰς τὸν αὐτὸν σωρὸν, διότι ὁ νεαρὸς ἐπιστήμων εἶχεν ἄρκετὰ σοβαροῦς λόγους, ὅπως διακρίνῃ τὸν σωρὸν τοῦτον ἐκ τῶν ἄλλων. μὲ ὅλα δὲ τὰ ἕως τότε ἀσήμαντα ἀποτελέσματα τῶν ἀνασκαφῶν, εἶχεν ἀπόφασιν νὰ μὴ παύσῃ τὰς ἐργασίας του εἰμὴ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ.

Ὁ ἐνδοξος καθηγητὴς ἐπέμεινε λαλῶν περὶ τῶν πάντοτε ἐπιπόνων καὶ ἀβεβαιῶν πρώτων ἀποπειρῶν, συνενῶν πολλὰς χονδράς γεωμετρικὰς ἀστυειότητας, ἐξαίρομενάς ὑπὸ γέλωτος βαρέας, γηχροῦ καὶ ἥκιστα μεταδοτικοῦ.

Μετὰ μίαν ὥραν εἶχε κατορθώσει νὰ καταστῇ ἐντελῶς ἀνυπόφορος. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν χώραν ἐκείνην ἀρκεῖ νὰ εἰνέ τις ξένος καὶ μάλιστα Εὐρωπαῖος, ὅπως ἔχῃ δικαίωμα ἐπὶ τῆς φιλοζενίας, ὤφειλον ἀπαραιτήτως νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν ὀχληρὸν ἄσυλον καὶ νὰ τὸν προσκαλέσωσιν εἰς τὴν τράπεζάν των, μέχρις ὅτου ἤθελεν ἀποφασίσαι ν' ἀπέλθῃ. Οὐχ ἥττον ἐνδομύχως πύχετο καθεὶς νὰ ἴδῃ ταχέως ἐρχομένην τὴν ὥραν, καθ' ἣν ὁ σο-